

GRAN BRETANYA, TOT JUST DAVANT LES ELECCIONS

Els conservadors, cap al segle XXI

El dia 11 de juny, jornada electoral a la Gran Bretanya, es desvelaran gran part dels interrogants que aquests dies es presenten a Londres. Convocades de nou en un moment òptim per a la política thatcherista, com les anteriors.

Conxa Rodríguez (Londres)

«I hope to go on and on» va dir la primera ministra britànica Margaret Thatcher el dia que va anunciar les pròximes eleccions generals, a celebrar el proper 11 de juny. Com va fer l'any 1983, la cap del govern conservador no ha deixat exhaurir tota la legislatura i ha convocat eleccions un any abans que se li acabés el càrrec. Ha triat el moment més favorable per al

seu partit i les prediccions, ara per ara, anuncien que el «thatcherisme» continuarà sent el llogater del número 10 de Downing Street. Ella seguirà trencant rècords. Al de ser la primera dona primera ministra del Regne Unit afegirà el d'haver guanyat per tercera vegada consecutiva unes eleccions dins d'aquesta centúria.

Segons la seua opinió, el seu equip està dibuixant la Gran Bretanya del segle XXI, i encara els queden moltes coses per fer. Ara, quan les crisis gover-

namentals estan passades, les enquestes els són favorables, i l'oposició es troba en un moment fluix, Margaret Thatcher ha decidit convocar una nova consulta electoral i assegurar-se un altre període de govern.

La convocatòria d'eleccions anticipades no agafà ningú per sorpresa, el govern conservador ja ho havia fet l'any 1983 quan, després de la popularitat guanyada pel triomf en la guerra de les Malvines, els Torys repetien legislatura. La tàctica, per tant, era ja esperada pels mitjans de comunicació, que, sis setmanes abans que Margaret Thatcher acudís a fer saber a la reina la dissolució del Parlament, ja anunciaven l'11 de juny com la data afavorida.

Amb la confirmació oficial, el passat 8 de maig, els tres partits principals del Regne Unit es llançaren a l'enfrontament electoral fent una campanya rabiosa i calenta que durà alguna que altra sorpresa. Fins l'estiu de 1986 les enquestes no pintaven massa bé per al Partit Conservador, però a partir

La imatge triomfant de Margaret Thatcher: «Jo tinc raó i tots els altres estan enganyats».

Margaret Thatcher, seduïda pel poder

C. R. (Londres)

Margaret Thatcher ha limitat la seua participació en l'actual campanya electoral als actes escollits i importants, encara que no regateja cap aparició a les pantalles de televisió on, plena de convenciment i seguretat, explica una i altra vegada la seua filosofia política, transmeten una imatge de fermesa i bones intencions que la converteixen en el polític més carismàtic d'avui al Regne Unit. Ella, seduïda més que mai pel poder i la política, va acumulant bagatge i fent història. L'acusen d'autoritarisme i d'haver reprimat sense compassió qualsevol rivalitat sorgida dintre el Partit Tory.

Dues de les seves darreres víctimes, Francis Pynn i Michael Heseltine, l'opinió dels quals contrastava amb la seua, li continuen sent fidels. El segon dimís de ministre de Defensa, el primer abandonà l'intent de formar un grup contrincant dintre el mateix partit. No ha imposat únicament el conservadorisme com la forma de governar Gran Bretanya des de 1979, sinó que ha imposat també un estil i una manera de fer-ho particulars, en què les rialles, el sentit de l'humor i el «garrot» no són incompatibles.

L'any passat, en un programa d'entrevistes a dones del Canal 4, Margaret Thatcher commocionà una bona part dels telespectadors quan, recordant els seus orígens humils i els consells que li donaven els seus pares, les llàgrimes van començar a rajar-li ulls avall, emocionada pels records. La sensibilitat, el patriotisme i la rigorositat són alguns dels trets que caracteritzen aquesta dona que nasqué l'any 1925, filla d'un botiguer, al comtat de Lincolnshire, al nord d'Anglaterra, amb els noms de Margaret Wilda Roberts, que, en casar-se, canviaria pel nom del seu marit, Denis Thatcher.

Estudià a la Universitat d'Oxford i treballà de farmacèutica entre 1947 i 1951. L'any 1984 la Universitat d'Oxford refusà de donar-li el títol de «Honoris Causa» per la seua política de restriccions econòmiques a la Universitat. Tradicionalment, la Universitat d'Oxford dona el títol honorífic a tots els ex-alumnes que arriben a ser primers ministres. Els que la coneixen diuen que la negativa universitària li caigué molt malament.

Margaret Thatcher va ser elegida diputada per primera vegada l'any 1959 pel districte de Finchley, que des d'aleshores no ha conegut un altre diputat que no fos ella. El seu gran ascens en la política tingué lloc en el govern d'Edward Heath, en el període 1970-74, quan va ser nomenada ministra d'Educació. L'any següent, 1975, era nomenada líder del Partit Conservador, imposant-se a «sirs», «lords» i «barons». I l'any 1979, amb la victòria electoral Tory, es convertia en la primera dona ministra del Regne Unit, càrrec que ha ocupat fins ara. El període de la guerra de les Malvines (abril-juny 1982) va ser el més polèmic de la seua primera legislatura. Però ella conclouria l'episodi amb una altra victòria electoral l'any 1983. En el discurs de benvinguda als soldats britànics, amb un discret vestit de dol, va dir amb força i energia: «Estem orgullosos de donar la benvinguda als nostres herois, estem orgullosos de ser britànics». Els seus contraris la criticaren a rabiar per la seua actuació i l'acusarien de voler-se comparar a Wiston Churchill. Amb tot, ella es manté ferma i, pel que sembla, el seu objectiu es creuar la ratlla fronterera que políticament separa el segle XX del XXI.

Els soviètics l'anomenaren en un moment «the iron lady» (la dama de ferro). El president de la República de França, François Mitterrand, manifestà que en Margaret Thatcher es troben juntes Joana d'Arc i Marilyn Monroe. Sarcàsticament, el programa de televisió Spitting Image la pinta com una carnissera o com un «homenot», mentre presideix el consell de ministres. Imatge que contrasta amb la que dona ella en la televisió, on apareix parlant dolçament i maternal. Durant l'actual campanya electoral, el líder laborista Neil Kinnock l'ha desafiada una i altra vegada a un debat televisiu cara a cara, cosa que ella ha refusat dient que la celebració del debat generaria més «aire calent» que «llum», i que ella, ara per ara, no està disposada a donar-li aquesta oportunitat. En una de les darreres sessions del Parlament, David Steel, un dels dos líders de l'Aliança, l'acusà d'«arrogància del poder». Ella contestà: «Aquests líders sembla que tenen por dels resultats electorals».

d'aleshores la majoria Tory s'ha imposat en els sondeigs d'opinió. Han estat nou mesos de predomini en l'opinió pública —l'any 1983 en foren tretze—, mentre les crisis de govern, com ara la Westland, les sancions econòmiques contra Sud-àfrica o els membres del govern enganxats en algun escàndol amorós o d'espionatge s'han anat incorporant a l'oblit i a l'aigua passada.

Els tres partits carreguen bateries i la campanya electoral es desenvolupa amb força i vigor. Els conservadors fan ostentació dels seus vuit anys al poder i dels guanys que han aconseguit en política exterior, defensa, economia i benestar. El Partit Laborista intenta centrar la campanya en els temes conflictius dintre Gran Bretanya, com ara l'ensenyament, la seguretat social o la divisió del país entre el sud ric i el nord pobre, o menys ric. El mateix Neil Kinnock, líder del Partit Laborista, i principal contrincant de Margaret Thatcher, manifestava que el que hi ha en joc en aquestes eleccions és «divided kingdom or United Kingdom», és a

dir, Regne Unit o regne dividit, i criticava, per exemple, la política de privatitzacions que du a terme l'actual govern conservador.

L'Aliança, coalició de liberals i socialdemòcrates, pensa fer-se un bon lloc dintre el nou parlament i la seva presència desbarata més que mai el tradicional bipartidisme britànic. En les darreres eleccions parcials, i també en les enquestes, la coalició es presenta com la més afavorida pel «tactical voting», és a dir, votar un determinat partit per restar força a un altre. La tàctica, a més d'haver-se posat en pràctica en les darreres eleccions parcials —la més espectacular va ser la de Greenwich fa pocs mesos— apareix com una de les principals motivacions i imprevisions de la nova consulta electoral.

La intransigència i la inflexibilitat dels conservadors i l'oscil·lació del Partit Laborista entre el socialisme i la socialdemocràcia afavoreixen en bona mesura l'augment de l'Aliança, que des d'anys enrere espera fer-se un lloc proporcional als seus vots dintre el Parlament. Els dos líders de l'Aliança, David Steel i David Owen, s'entrevistaren en una trobada sense precedents amb Sir Robert Armstrong, secretari del govern, després de l'anunci de les eleccions, per tractar quines intencions de canvi tenien els dos «Davids» en el cas que aquests fessin ombra als dos grans partits en els resultats electorals.

L'estil personal de Margaret Thatcher de fer política és també un altre dels temes electorals que ocupa el ventall de polítics. El Partit Conservador, i Thatcher especialment, es presenten com els administradors de la «revolució conservadora», defensora dels valors tradicionals en països de velles democràcies, i portadora de les llibertats individuals o els drets civils que troben el màxim exponent en la iniciativa privada, dins l'economia, o la possibilitat d'accedir a la propietat d'una casa o un lloc de treball. En política exterior, la primera ministra fa ostentació del seu galanteig amb els Estats Units, país al qual dedica frases d'admiració cada vegada que el visita. Els vincles amb Estats Units van més enllà de l'aliança militar a través de l'OTAN i de la pertinença a una mateixa comunitat lingüística. De la Commonwealth, ni en parlen, i després d'Amèrica el focus d'atenció cap a l'exterior mira els veïns del continent europeu, i l'URSS. El darrer viatge de Margaret Thatcher a la Unió Soviètica és una de les cartes que tot sovint trauen els

conservadors exhibint el respecte i la col·laboració entre els dos estats, però distanciant-se al mateix temps de qualsevol afinitat substancial. Margaret Thatcher manifestava fa uns mesos al diari *Financial Times* que estava decidida a «escombrar el socialisme d'aquest país». Les frases, diguem-ne, totalitàries amb què es despenja de tant en tant la primera ministra es converteixen ara, en la campanya electoral, en crítiques dels seus adversaris, que una i altra vegada recorden les dites

com estan considerades l'augment del preu de les begudes alcohòliques o el tabac. Les vagues en el transport públic o en una part dels funcionaris són, de tota manera, conflictes que acompanyen aquesta campanya electoral.

El sistema electoral britànic és diferent del que empren la resta de països i permet elegir un únic diputat per cada districte electoral, encara que la diferència de vots sigui només d'un. Un grapat de factors acudeixen a cada un dels 635 districtes electorals. La perso-

La «dona de ferro» dóna en públic una imatge dolça i maternal.

«thatcheristes», com ara «Jo tinc raó i tots els altres estan enganyats», que va dir Margaret Thatcher en ocasió de la divisió dins del govern sobre la política de sancions econòmiques contra Sud-àfrica.

El programa de desnuclearització i eliminació de les bases americanes que promou el Partit Laborista no acaba de convèncer l'electorat britànic, que veu com en el mateix partit es produeixen divisions. En política interior, economia, i sobretot des dels ajuntaments on els laboristes són més forts que els conservadors, el Partit Laborista troba la seua arma per combatre el thatcherisme. La cultura, l'ensenyament, l'atur, la limitació del poder dels sindicats i la seguretat ciutadana, entre altres, són els temes que han generat més adversitat dintre l'opinió pública, encara que les promeses de l'oposició semblen no ser-ne l'alternativa. En el darrer any, i en previsió d'aquestes eleccions, el govern de Margaret Thatcher va presentar uns pressupostos moderats que no preveien l'augment dels impostos o les mesures impopulars,

nalitat del candidat, amb el qual els ciutadans s'escriuen per resoldre algun que altre problema; el partit al qual pertanyen; o la tradició del vot en el districte són alguns dels trets que juguen en cada districte. Les mires dels tres partits es posen ara en aquells districtes on no predomina la majoria d'un o altre.

Però ningú no vol confiar-se massa, no sigui que es produixin sorpreses com la de Greenwich, un districte que des de la dècada dels quaranta votava majoritàriament laborista i que pel «tactical voting» o per alguna altra raó es féu de l'Aliança de la nit al matí. Segons les previsions, les eleccions seran favorables als conservadors, però el que falta saber és amb quina majoria o quin paper tindrà l'Aliança en detriment de laboristes i Torys. L'11 de juny se sabrà tot.

El Partit Nacionalista Gal·lès, que compta amb dos diputats, pensa doblar els seus vots, i nacionalistes gal·lesos i escocesos han fet una aliança per acudir junts a les eleccions. Aquesta és una altra de les incògnites a resoldre. □